

STRATEGI FOR NÆRDEMOKRATI I SLAGELSE KOMMUNE

2009

Slagelse Kommune
Ledelsessekretariatet
Rådhuspladsen 11, 4200 Slagelse
Tlf. 58 57 36 00
slagelse@slagelse.dk

brandmen.dk

VISIONEN

Slagelse Kommune vil skabe mulighed for, at borgerne kan engagere sig i udviklingen af kommunen. Dialogen med borgerne skal være præget af åbenhed og respekt. Borgerne skal opleve, at der bliver lyttet til dem, og at deres input bliver brugt i opgaveløsningerne. Gennem deltagelse skal borgerne kunne opnå ejerskab i udviklingen af kommunen.

SLAGELSE KOMMUNE ER BORGERNES KOMMUNE

Slagelse kommune er borgernes kommune. Det er en kommune, hvor nærdemokrati bliver taget alvorligt. Derfor har vi lavet en strategi, som sætter retningen for, hvordan vi – borgere, politikere og administration - kan gå sammen om at udvikle kommunen på den bedst tænkelige måde.

Nærdemokrati handler om at mødes og udveksle synspunkter. Det er helt essentielt, at vi lytter til hinanden. For det er gennem dialogen, at man får mulighed for at se en sag på en anden måde. Og hvem ved – måske flytter man sig....

Vi tror, at en åben debat fører til bedre beslutninger. Samtidig satser vi på, at det engagement, der følger med, vil styrke oplevelsen af Slagelse Kommune som en helhed. En helhed, som vi har et fælles ansvar for.

Den demokratiske proces udvikler sig i takt med, at der opstår nye muligheder for at gå i dialog og give sin mening tilkende. Vi i Slagelse Kommune er opmærksomme på denne udvikling. Vi vil tilpasse dialogen til de muligheder, som den ny teknologi rummer og bruge den, når det giver mening.

Vi snakkes ved!

Lis Tribler
Borgmester i Slagelse Kommune

INDLEDNING

I Slagelse Kommune løser vi mange forskellige opgaver. Ofte står vi over for at skulle håndtere problemstillinger, som direkte eller indirekte vil få indflydelse på borgernes hverdag. Derfor er det relevant at inddrage borgerne og lytte til deres ideer og synspunkter. Borgernes input er med til at give politikerne et nuanceret billede af de problemstillinger, som de arbejder med. Borgernes bidrag kan hjælpe politikerne til at afveje prioriteringer og træffe gode beslutninger.

Slagelse Kommune har gang i mange aktiviteter, hvor borgerne bliver inddraget. Borgerne bliver inddraget i høringsprocesser. Eller de bliver opfordret til at deltage i spørgeskemaundersøgelser og inviteret til borgermøder. Mange af de metoder, som bliver brugt, bygger på erfaringer fra de tidligere Hashøj, Korsør, Skælskør og Slagelse Kommuner eller Vestsjællands Amt. Nye metoder bliver også prøvet og testet. Tiden er imidlertid inde til at stoppe op. Vi har brug for at overveje, om vores erfaringer og ideer bliver brugt på den bedst mulige måde i processen, hvor vi går mod at blive en udviklingskommune.

Efter kommunalreformen har Slagelse Kommune fået flere og større opgaver at løse. Kommunen kommer derfor i flere og flere situationer, hvor det er relevant at inddrage borgerne. Dertil kommer, at Slagelse Kommune har mange borgere, som ønsker at engagere sig i forbedringen af lokale forhold. Det kan fx være inden for natur og miljø, sundhed, kultur, sport og fritid og de sociale områder. Derfor har vi brug for en strategi, der kan sætte retningen for, hvordan vi ønsker at vores nærdemokrati skal udvikle sig, og som angiver, hvordan borgerne kan blive inddraget i processen.

Strategien for nærdemokrati i Slagelse Kommune sætter retningen for:

- Hvordan nærdemokratiet skal udvikle sig
- Hvordan borgerne kan blive inddraget i udviklingen af kommunen

NÆRDEMOKRATI I SLAGELSE KOMMUNE

Nærdemokrati i Slagelse Kommune handler om at inddrage borgere og brugere, som ønsker at tage medansvar for udviklingen af kommunen. Såvel borgere og brugere er omfattet af begrebet borgerinddragelse.

Det, at inddrage dækker over:

- Muligheden for at gå i dialog med kommunen
- Muligheden for at engagere sig
- Muligheden for at få medindflydelse på kommunale anliggender

Vi har valgt at bruge benævnelsen 'nærdemokrati' frem for ordet 'lokaldemokrati', fordi borgerinddragelse kan dreje sig om emner, der ikke knytter sig til et bestemt lokalområde. Borgerinddragelse vil ofte involvere borgere på tværs af geografiske skel.

Formålet med strategien

Strategien skal skabe grundlag for, at borgerinddragelse kan finde sted. Det er vigtigt, at borgerne kommer til at opleve, at de reelt bliver inddraget i de processer, som de engagerer sig i. Det er også vigtigt at sikre, at de mange ildsjæle, der gerne vil gøre en indsats, får mulighed for at være med til at udvikle kommunen.

Det er vores håb, at:

- Borgernes engagement vil styrke dannelsen af netværk på tværs af sociale, kulturelle og geografiske skel.
- Strategien vil understøtte oplevelsen af Slagelse Kommune som en helhed.

BAGGRUND FOR STRATEGIEN

I 2005 nedsatte Indenrigsministeren en tænketank om nærdemokrati. Tænketanken fik til opgave at komme med inspiration til, hvordan kommunerne kunne udvikle nærdemokratiet efter kommunalreformen. Tænketanken anbefalede, at kommunerne lavede en demokratistrategi.

Strategien om nærdemokrati i Slagelse Kommune bygger på en undersøgelse fra 2007. Den beskriver, hvordan borgerne i Slagelse Kommune forholder sig til nærdemokratiet. Det fremgår, at borgerne har meget tillid til politikerne. Men borgerne vil gerne inddrages i forskellige emner. Borgerne ønsker også at blive inddraget på andre måder end gennem deltagelse i traditionelle borgermøder.

I 2007 holdt Byrådet et temamøde om lokaldemokrati. Der kom flere forslag til, hvordan man kunne udvikle lokaldemokratiet. Politikerne gav udtryk for, at de ønskede at øge borgernes mulighed for at engagere sig og påvirke udviklingen af lokale forhold. Politikerne gav også udtryk for, at de ville styrke det tværgående fokus i borgerinddragelsen.

Følgende data ligger til grund for strategien:

- Telefoninterviews blandt borgerne
- Spørgeskemaundersøgelser blandt borgere
- Fokusgruppeinterview med deltagelse af borgere, lokalråd, brugere, foreninger og repræsentanter fra erhvervslivet
- Temadrøftelse i Byrådet
- Input og erfaringer fra afdelinger og stabe
- Input fra Indenrigsministeriets Tænk tank om Nærdemokrati

Hvilke arbejdsformer passer dig bedst, hvis du skulle inddrages?

	Alle
Spørgeskema pr. brev	43 %
Spørgeskema pr. e-mail	42 %
Arbejdsgrupper	26 %
Borgermøder	25 %
Computer (eksempelvis ved at e-maile spørgsmål til politikerne)	21 %
Workshops	13 %
Gruppeinterviews	10 %
Radioudsendelse	5 %
Brevkasse	3 %

Svarprocenten angiver den andel af borgerne, som har oplyst, at én eller flere af de nævnte inddragelsesformer passer bedst, hvis vedkommende blev inddraget. Data stammer fra *Slagelse Kommune – Temperaturmåling på borgernes holdninger til lokaldemokrati og deltagelse* udarbejdet af KL i 2007

Hvilke spørgsmål ønsker borgerne at blive inddraget i?

	Alle
Sundhed	47 %
Ældrespørgsmål	46 %
Lokalområdet generelt	44 %
Natur og miljø	44 %
Trafik og sikkerhed	40 %
Kultur og fritid	40 %
Byudvikling/byfornyelse	34 %
Kommunen generelt	30 %
Skolen	29 %
Børnepasning	22 %

Svarprocenterne angiver den del af borgerne, som har sagt, at de er interesseret i at blive inddraget i spørgsmål vedrørende ét eller flere af de oplyste områder. Data stammer fra *Slagelse Kommune – Temperaturmåling på borgernes holdninger til lokaldemokrati og deltagelse* udarbejdet af KL i 2007

BORGERINDDRAGELSE OG LOKALPOLITIKERNES ARBEJDE I SLAGELSE KOMMUNE

Det danske demokrati bygger på princippet om det repræsentative demokrati. I forhold til Slagelse Kommune betyder det repræsentative demokrati, at borgerne vælger et byråd, som har det endelige ansvar i beslutningsprocesserne.

I forhold til politikernes arbejde er borgerinddragelse et vigtigt redskab. Borgernes input er med til at give politikerne et nuanceret billede af de problemstillinger, som de arbejder med. Inputtet kan indgå i politikernes overvejelser, når de skal afveje prioriteringer og træffe beslutninger. Byrådet i Slagelse Kommune består af 31 politikere, som repræsenterer 78.300 borgere.

SÅDAN INDDRAGER VI BORGERNE I DAG

I Slagelse Kommune inddrager vi borgerne gennem:

- Spørgetid i Byrådet
- Høringsprocesser
- Borgermøder og konferencer
- Dialogmøder
- Spørgeskemaundersøgelser
- Samarbejde og dialog med brugerbestyrelser, råd og nævn
- Støtte til og samarbejde med foreninger og organisationer, der arbejder for at forbedre lokale forhold
- Workshops

MÅL

Strategien for nærdemokrati bygger på følgende politiske mål:

• Slagelse Kommune vil styrke borgernes mulighed for at engagere sig i udviklingen af kommunen

Kommunen vil øge borgernes interesse for kommunale spørgsmål og skabe mulighed for, at de kan engagere sig i dens udvikling. Kommunen ser borgernes input og viden om lokale forhold som en ressource, som kan inddrages for at finde den bedste løsning. Det er kommunens opfattelse, at borgernes engagement øger deres indsigt i kommunens arbejde samt i de demokratiske principper, som den arbejder efter.

Eksempler:

Kommunen vil videreudvikle debatter på debatmodulet på www.slagelse.dk.

Slagelse Kommune har indledt et samarbejde med kommunens lokalråd og landsbyråd om stier i det åbne land.

Slagelse Kommune har nedsat en række råd, nævn og udvalg. Der er fx nedsat et Agenda 21-udvalg, som består af organisationer og borgere. Agenda 21-udvalget har været med til at udarbejde Agenda 21-strategien. Det administrerer kommunens puljemidler til lokale Agenda-21 aktiviteter.

• Slagelse Kommune vil arbejde for, at borgerne reelt bliver inddraget

Borgerne i Slagelse Kommune skal have tillid til, at der bliver lyttet til deres ideer og synspunkter, og at deres input bliver brugt i kommunens arbejde. På den måde, vil de opnå ejerskab i forhold til de aktiviteter, som de engagerer sig i.

Eksempler:

Kommunen skal give feedback på konkrete forslag fra borgerne inden for det emne, som borgerinddragelsen handler om.

Når kommunen holder borgermøder, skal der laves et referat, som beskriver de input, som borgerne er kommet med. Referatet skal offentliggøres på www.slagelse.dk. Referatet skal sendes til orientering og til viderebehandling i administrationen. Det skal også sendes til de fagudvalg, som arbejder med det emne, som borgerinddragelsen har drejet sig om.

• Slagelse Kommune vil arbejde for, at alle relevante målgrupper bliver hørt i borgerinddragelsen

Kommunen vil arbejde for at give en stemme til de målgrupper, der har berøring med det emne, som man vil inddrage borgerne omkring. Derfor skal processen indledes med overvejelser over, om man skal gøre en indsats for at få særlige sociale grupper i tale.

Eksempler:

I forbindelse med udviklingen af kommuneplanen iværksatte kommunen et projekt om borgerinddragelse for elever i folkeskolen.

I foråret 2009 blev der holdt en workshop for unge i alderen 15-20 år, hvor de unge kunne komme med input til, hvordan man kan forbedre ungemiljøet i Slagelse Kommune. Inputtet fra de unge har været brugt til en konference om Slagelse som en attraktiv uddannelsesby og kommune.

• Slagelse Kommune vil være professionel i dialogen med borgerne

Kommunikation er et vigtigt element i forhold til borgerinddragelsen. Vi vil arbejde for, at borgerne får tilstrækkelig information om de processer, som de involveres i. Information skal være målrettet og let forståelig. Derudover vil kommunen arbejde for at politikere og medarbejdere bliver i stand til at håndtere en konstruktiv dialog. Det omfatter bl.a. en klar stillingtagen til roller og ansvar i forhold til borgerne.

Eksempler:

Kommunikationsafdelingen yder rådgivning omkring kommunikation i forhold til borgerinddragelse.

Politikere og medarbejdere skal have mulighed for at deltage i kommunikationskurser om:

- Konstruktiv dialog,
- Konflikt håndtering,
- Krisehåndtering m.m.

Kommunen vil tilstræbe, at der bliver skabt mere opmærksomhed om dagsorden for udvalgs møderne forud for deres afholdelse.

• Slagelse Kommune vil møde borgerne, der hvor de er

Som følge af samfundsudviklingen er der behov for at tænke mødet med borgerne ind i nye rammer. Der er brug for at eksperimentere med nye former for dialog, som appellerer til fremtidens borgere og svarer til deres behov. Der er også brug for at skabe mere fleksibilitet i forhold til borgernes muligheder for at give sine holdninger til kende.

Eksempler:

Kommunen vil eksperimentere med dialogformer, der matcher borgernes måde at organisere sig på som fx ad hoc baserede netværk.

Kommunen vil udnytte de muligheder for dialog og fleksibilitet i forhold til deltagelse, som den ny teknologi rummer. Vi vil bl.a. skabe rammer for dannelsen af sociale netværk på internettet og gennemføre elektroniske spørgeskemaundersøgelser.

PRINCIPPER FOR BORGERINDDRAGELSE

Når borgerne skal inddrages gælder følgende principper:

Metodevalg – borgerinddragelse hvordan?

Vi starter borgerinddragelsen med at overveje hvilke metoder, der er relevante i forhold til formålet og målgruppen.

Borgerne skal med så tidligt som muligt

Borgerne skal inddrages så tidligt så muligt. De skal have mulighed for at fremsætte deres synspunkter og komme med ideer til løsninger helt fra starten.

Afstem forventningerne

Kommunen skal sikre, at forventninger bliver afstemt, inden man inddrager borgerne. Alle parter skal have en klar forestilling om, hvad formålet er, og hvad inputtet skal bruges til.

Borgerne har krav på at vide, hvordan deres input bliver brugt i borgerinddragelsen

Derfor skal der være en opfølgning, der anskueliggør, hvordan borgernes ideer og kommentarer er blevet anvendt.

Borgerinddragelsesprocesser skal evalueres

Det er vigtigt, at dokumentere og evaluere processer, hvor borgerne har været inddraget. Resultaterne kan bruges til inspiration og til overvejelser over, hvordan kommunen kan gøre det bedre.

Aktiv Natur Velvære

SUCCESKRITERIER OG INITIATIVER

Mulighederne for at inddrage borgerne skal overvejes

Når en ny opgave skal fremlægges for politikerne, skal det være obligatorisk, at man i sagsfremstillingen beskriver muligheden for at inddrage borgerne i processen.

Et elektronisk borgerpanel

I 2009 skal der etableres et elektronisk borgerpanel. Brugen af borgerpanelet skal sikre, at flere målgrupper bliver inddraget i udviklingen af kommunen. Medlemmerne af det elektroniske borgerpanel kan give udtryk for deres holdninger til aktuelle problemstillinger. I løbet af det første år, skal der gennemføres en spørgeskemaundersøgelse og i de følgende år to årlige undersøgelser. Svarene skal analyseres og beskrives og forelægges for politikerne. De kan anvendes som pejlemærker i forhold til beslutningsprocesser. (Fortsættes side 11)

Interaktive muligheder for deltagelse

Der skal eksperimenteres med interaktive metoder inden for borgerinddragelse som fx muligheden for, at borgerne kan sms'e input til kommunen.

Et redskab til evaluering af borgerinddragelsesprocesser

I 2009 skal der udarbejdes et redskab til evaluering. Redskabet skal sikre, at kommunen får samlet op på erfaringer med borgerinddragelse, så vi bliver bedre til at involvere borgerne.

Et idekatalog om borgerinddragelse

I 2010 skal der udvikles et idekatalog, hvor man kan hente inspiration til, hvordan borgerne kan inddrages. Man skal også kunne læse om de erfaringer, som kommunen har gjort sig.

Synliggørelse af nærdemokratiet

I 2009 skal der etableres et site på www.slagelse.dk. Her kan borgerne orientere sig om borgerinddragelsesprocesser i kommunen og læse om, hvad der fx er kommet ud af høringer. Borgerne skal også kunne søge information om deres muligheder for at søge penge til initiativer, som kan bidrage til udviklingen af lokale forhold.

Dialogen med ad hoc baserede netværk

Det ser ud til, at borgerne i højere grad vil organisere sig i forhold til konkrete emner. For at imødekomme denne proces, skal der i 2010 iværksættes initiativer, hvor der bliver eksperimenteret med dialogen med ad hoc baserede netværk.

Temadag for politikerne

I 2010 skal der holdes en temadag for Byrådet med fokus på rollen som politiker efter kommunalreformen. Temadagen vil også komme til at handle om de redskaber, som politikerne har brug for i mødet med borgerne.

Kurser for politikere og medarbejdere

Der holdes kurser i konstruktiv dialog og krisekommunikation.